

Затверджено на засіданні кафедри конституційного, міжнародного та адміністративного права
протокол №1 від 28 серпня 2023 р.

**ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КОНСТИТУЦІЙНА ЮРИСДИКЦІЯ»
для студентів спеціальності «081 Право»**

Тема 1. Правова охорона конституції.

Юридична природа конституції. Становлення інституту правової охорони конституції в світі та Україні. Поняття та система правової охорони конституції. Характеристика гарантій правової охорони конституції. Загальна характеристика суб'єктів правової охорони конституції.

Тема 2. Конституційний Суд – єдиний орган конституційної юрисдикції в Україні

Функції та повноваження Конституційного Суду України. Поняття юрисдикції Конституційного Суду України. Категорії справ, що розглядаються Конституційним Судом України. Відмежування юрисдикції Конституційного Суду України від юрисдикції адміністративних судів.

Порядок формування Конституційного Суду України і його структура: адміністративні посади (голова, заступники голови), колегія суддів, суддівські комісії, апарат суду. Статус судді Конституційного Суду України. Вимоги, які встановлюються до кандидатів на посаду судді Конституційного Суду України. Гарантії незалежності суддів Конституційного Суду України та підстави припинення їх повноважень.

Тема 3. Тлумачення Конституційного Суду України

Поняття і види тлумачення. Офіційне тлумачення Конституції і законів України Конституційним Судом України. Практика Європейського суду з прав людини як джерело інтерпретаційної діяльності Конституційного Суду України. Межі тлумачення Конституції та законів України. Доктрина політичного питання та її застосування в практиці Конституційного Суду України.

Тема 4. Конституційне провадження

Форми звернень до Конституційного Суду України : конституційне подання та конституційне звернення. Суб'єкти права на звернення до Конституційного Суду України. Відкликання конституційного подання (звернення).

Стадії провадження в Конституційному Суді України. Види проваджень (усне та письмове). Відкриття конституційного провадження . Підстави відмови у відкритті провадження. Підготовка справи до судового розгляду. Форми діяльності Конституційного Суду України: засідання, пленарне засідання. Учасники конституційного провадження, їх права і обов'язки. Процедура розгляду конституційного подання (звернення) колегією суддів. Рішення, що ухвалюються колегією суддів . Порядок розгляду справи на пленарному засіданні Суду та винесення рішень. Окрема думка судді Конституційного Суду України.

Юридична сила рішень та висновків Конституційного Суду України. Верховенство рішень Конституційного Суду України як гарантія їх виконання. Остаточність, неоскаржуваність і обов'язковість рішень Конституційного Суду України. Перегляд рішень Конституційного Суду України за нововиявленими обставинами.

Правові позиції Конституційного Суду України: поняття, види, юридична сила. Вплив правових позицій Суду на правотворчу та правозастосовну діяльність в Україні. Перегляд Конституційним Судом України своїх правових позицій.

Тема 5. Правова позиція Конституційного Суду України з питань конституційного ладу та народовладдя .

Справи, пов'язані з гарантуванням та захистом конституційного ладу України (про верховенство права, про демократичний характер держави, про принцип пріоритету прав людини, про гарантування народного суверенітету, про референдум та вибори як форми безпосередньої демократії, про мовну політику , про поділ державної влади, про правове обмеження державної влади). справи, пов'язані із внесенням змін до Конституції України.

Тема 6. Правова позиція Конституційного Суду України з питань реалізації та захисту прав людини.

Справи, пов'язані із реалізацією та захистом прав людини (про конституційний принцип рівності; про право людини на життя; про право на свободу пересування і вільний вибір місця проживання; про право на доступ до інформації, на свободу думки і слова; про право на об'єднання; про право брати участь у всеукраїнському та місцевих референдумах; про право вільно обирати і бути обраними до органів державної влади та органів місцевого самоврядування; про право збиратися мирно, без зброї і проводити збори, мітинги, походи і демонстрації; про право власності тощо)

Тема 7. Правова позиція Конституційного Суду України з питань діяльності державних органів та їх посадових осіб

Справи, пов'язані із функціонуванням Верховної Ради України та її органів (про регламент Верховної Ради України; про дострокове припинення повноважень Верховної Ради України; про компетенцію Верховної Ради України; про законодавчий процес; про порядок голосування на пленарних засіданнях; про правові акти Верховної Ради України; про правовий статус комітетів та фракцій Верховної Ради України; про статус народного депутата України тощо).

Справи, пов'язані із функціонуванням інституту президентства в Україні (про дату виборів і строк перебування на посту; про повноваження Президента України (у сфері взаємодії з Верховною Радою України; у сфері взаємодії із виконавчою владою; у сфері взаємодії із судовою владою ; із проголошення всеукраїнського референдуму; із керівництва зовнішньополітичною діяльністю ; із керівництва у сферах національної безпеки і оборони); про правові акти Президента України).

Справи, пов'язані із функціонуванням органів виконавчої влади (про формування Кабінету Міністрів України; про повноваження Кабінету Міністрів України; про статус члена Кабінету Міністрів України; про відповідальність Кабінету Міністрів України; про статус центральних та місцевих органів виконавчої влади).

Справи, пов'язані із функціонуванням органів судової влади та прокуратури (про підсудність і підвідомчість питань органам судової влади; про незалежність і недоторканність суддів; про порядок оскарження судових рішень; про статус Вищої Ради юстиції; про статус прокуратури).

Тема 8. Правова позиція Конституційного Суду України з питань територіального устрою та самоврядних організацій

Справи, пов'язані із територіальним устроєм України та статусом Автономної Республіки Крим (АРК): про принципи територіального устрою; про систему територіального устрою України; про правову природу Конституції АРК; про статус депутатів Верховної Ради АРК.

Справи, пов'язані із функціонуванням місцевого самоврядування (про принцип матеріально-фінансової самостійності, про право територіальних громад на об'єднання, про статус районних у містах рад, про систему виконавчих органів місцевих рад, про статус сільського, селищного, міського голови, про особливості організації влади в містах Києві та Севастополі).

Тема 9. Акти Конституційного Суду України

Поняття і види актів Конституційного Суду України. Загальна характеристика актів Конституційного Суду України. Правова природа та юридична сила актів Конституційного Суду України. Правові позиції Конституційного Суду України. Реалізація актів Конституційного Суду України. Квaziпрецедентність рішень Конституційного Суду України. Преюдиціальність актів Конституційного Суду України

Завідувач кафедри
Керівник курсу

Розвадовський В.І.